

Rasa Bugavičute-Pēce (no kreisās) vada skatītāju sarunu ar aizvadītās sezonas publikas iemīļotākajiem skatuves māksliniekiem Mārtiņu Kalītu, Everitu Pjatu-Gertneri, Agnesi Jēkabsoni un Gati Maliku.

JUSTĪNES GRINBERGAS FOTO

Cilvēki jāpieradina gaidīt teātra izrādes no ārzemēm

✂ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

“Teātris tuvplānā” – festivāls ar šādu nosaukumu ievadīja Liepājas teātra jauno sezonu, pašmāju skatuves pirmo jauniestudējumu “Vientuļākā aita pasaulē” iekļaujot vienā programmā ar Lietuvas, Polijas un Somijas teātru izrādēm. Tie bija svētki profesionāļiem un interesentiem, kas diskutēja par izrādēm, topošām režijas skicēm un dramaturģijas iecerēm, taču pats svarīgākais – laikmetīgā teātra konteksts starptautiskā tvērumā, kuram būs turpinājums jau nākamgad.

DROSME UN UZDROŠINĀŠANĀS

“Nē, es negribu runāt, neesmu tik gudra. Noteikti nē,” uzrunāta pastāstīt savus iespaidus pēc festivāla pedējas izrādes, Šauļu valsts drāmas teātra iestudējuma “Patina”, teica “parastā” skatītāja, kuru izdevās ievērot starp teātra profesionāļiem, kas pavadīja augusta nedēļas nogali Liepājā festivāla gaisotnē.

Lai zāles aizpildītu publika – tas nevar notikt pirmajā festivālā, vērtē teātra kritiķe Dita Jonīte. “Man arī uzreiz nebija tāda sajūta – o, es braukšu! Jo nezinu, kas tas ir, festivāli notiek daudz kur, un visu nevar aptvert. Domāju, ka no tiem, kas mīl Liepājas teātri un atnākuši uz pirmo festivālu, *klusais telefons* ies tālāk. Sajutu to, ka šis ir Liepājas teātra un tajā strādājošo cilvēku festivāls, es redzu te ne tikai māksliniekus, bet visi ir iesaistīti organizēšanā. Ir prieks redzēt, ka viņiem tas ir svarīgi, viņi apzinās, ko dara. Ārpusnieku piejaucēšana ir laika jautājums,” viņa saka. “Domāju, ka šis varētu būt kultūrtūrisma galamērķis, tāpat kā Valmieras vasaras teātra festivāls, kura rīkotāji pamazām taustījās un centās saprast, kāds varētu būt formāts un kādos virzienos strādāt.”

Tā kā teātris ir lokāls, lielu darbu un ieguldījumu prasa izdarīt tā, lai šis mākslas veids tāds nebūtu, un cilvēki jāpieradina gaidīt izrādes no ārzemēm un

citādas pieredzes, norāda Liepājas teātra un festivāla mākslinieciskais vadītājs Valters Sīlis. “Ir jāmēģina stāstīt savu stāstu, dalīties ar to, ko labu esi redzējis, nepatūrēt sev, ka es esmu vienīgais, kurš redzējis kādu izrādi, bet atrast veidu, kā to šeit parādīt. Ir tā, ka katru ārzemju izrādi šeit nospēlē vienu reizi, līdz ar to potenciālie skatītāji nevar saņemt ieteikumu no draugiem – aizej! Nepieciešams liels pārliecinošas darbs,” viņš secinājis. Iestudējumi atlasīti ar domu iepazīt dažādas teātra estētikas – ko uz skatuves dara aktieri, citi mākslinieki, un kam viņi tic.

Festivāls skatītājiem dod iespēju ieraudzīt tādas amplitūdas izrādes, kādas latviešu teātrī nav, spriež kultūras žurnāliste un teātra kritiķe Henrieta Verhoustinska. “Te varu minēt visas pēc kārtas, vienīgi Justa Tertēļa monoizrāde “Tas pāries” bija vistuvāk Kaspara Zvīguļa monologam “Melot(?)”, kuru Nacionālajā teātrī iestudēja Pēteris Krilovs un kas runāja par aktiera profesiju. Arī neredzētās sejas un izteiksmes līdzekļi, drosme, uzdrošināšanās. Esmu priecīga redzēt skatītāju rindās ne tikai savus brāļus un māsas kritiķus, bet arīdžan skatītāju, kurš nopircis biļeti un atnācis uz teātri,” viņa atzīmē.

IEDVESMAS VILNIS PIRMS SEZONAS

Liepājas teātra aktieri bija ļoti aktīvi festivāla izrāžu skatītāji, arī palika uz diskusijām ar radošajām grupām, uzdeva jautājumus. “Es jau lepojos ar šo pirmo festivālu, kas notiek ļoti veiksmīgi un *forši*,” pauž aktrise Signe Dancīte. Festivāls paplašina robežas, jo redzēt citus māksliniekus no citām valstīm, turklāt savā mājvietā, ir ekskluzīvi. Arī Latvijas kontekstā, jo šobrīd nav tādas vietas, kur vienuviet būtu daudzi dažādi mākslinieki. Izrādes ir dažādas, no vairākām ir tīrs prieks un iedvesma, daudzi darbi sajūsmā.”

Viņas kolēģe Agnija Dreimane uzsver, ka, pirmkārt, tā ir iespēja redzēt izrādes, kuras, visticamāk, citādi neredzētu.

“Otrs – citu tautu domāšana un atvērtība, protams, Somijas “Glitcher” teātra izrāde “Porno šausmu mūzikls” kā vislielākais kultūršoks. Sarunas ar visām radošajām komandām ļauj dzirdēt to domāšanas veidu, kā viņi nonākuši līdz idejai un izrādēm. Šī pieredze ir superīga meistarklase visādā ziņā,” vērtē aktrise.

S. Dancīte piebilst, ka neoficiālās tikšanās rada svētku sajūtu, jo prieks redzēt nozares profesionāļus un kolēģus, kritiķus. “Tas ir ļoti labas tradīcijas sākums – satīkties vasarā pirms sezonas un sākt to ar iedvesmas vilni,” viņa atzīmē.

“Biju ieslēgta Ezerkrasta dzīvoklī,” pēc savas ieceres skici lasīšanas nosmej dramaturģe, Liepājas teātra rīkoto rezidenču dalībniece Aiva Birbele. Viņa lasīja fragmentus no topošas lugas par vairāku atšķirīgu sieviešu piedzīvoto. “Mērķis ir taisīt monoizrādi Inesei Kučinskai,” atklāj dramaturģe. “Es ļoti kaut kur eju, piedalos, un festivālā bija patīkami to darīt. Liepāja ir tā vieta, kur es jutos ļoti labi.” No redzētā viņa akcentē Varšavas “TR” teātra izrādi “Fantāzija”. “Daudzreiz dramaturģijā teksts ir pārāk banāls ar jau zināmām lietām, bet šajā iestudējumā bija ļoti interesanti noformēti uzdevumi. Tas pierādīja, ka nav nekā interesantāka kā skatīties uz cilvēku sejām, uz aktierdarbiem, kā viņi pārtop,” saka A. Birbele.

D. Jonīte norāda, ka lielākā vērtība festivālam ir V. Sīļa iecere, ka teātri parāda to, ko festivāla rīkotāji ir redzējuši ārpusē un grib, lai to redz arī Liepājā. “Plus atbrauc profesionāļi no visas Latvijas. Šis virziens ir svarīgs, un festivālā tas realizējās. Visās sarunās ar māksliniekiem pēc izrādēm aktīvākie jautātāji bija aktieri un citi teātra praktiķi. Gribu ticēt, ka Valteram ar komandu ir izdevies nedefinēt savu nišu, un viņš parāda interesantas lietas, kas notiek mūsu reģionā,” teic kritiķe.

NOTURĪGĀS SAITES

Liepājas teātris starptautisku dimensiju jau pērnvasar pavēra Atvērtā

teātra dienās, uz kurām Klaipēdas drāmas teātris atveda Edmunda Ņekrošus iestudējumu “Kuņas bērni”. Šī pieredze ļoti palīdzēja, jo notika Liepājas teātra izrādes, tika prezentētas režijas un dramaturģijas skices, stāsta V. Sīlis. “Un tad nākamajā nedēļā jau radās ideja – kā mēs nākamgad veidosim teātra festivālu?”

“Festivāls ir abpusējs virziens, un to noteikti vajag teātriem, kuri piedalās un saskaras ar visdažādāko publiku. Pēcizrāžu diskusijās visi mākslinieki atzina, ka skatītāji ļoti atšķiras no vietas vietā. Lielākā daļa šā festivāla izrāžu bija bāzētas sadarbībā ar publiku, tāpēc liepājnieki varētu ienest jaunas vēsmas šo mākslinieku izteiksmes līdzekļos,” spriež H. Verhoustinska. “Otrāda virziens – mūsu teātra māksliniekiem ļoti noder redzēt, ka teātris var būt arī tik izaicinošs kā “Porno šausmu mūzikls”; cepuri nost aktieriem, kuri bez mazākā mulsuma ēnas to visu lika mums priekšā. Tas iedvesmo un ierosina mūsu māksliniekus būt drosmīgākiem, uzdrīkstēties.”

Ārvalstu teātru snieguma skatīšanai interesenti jau tagad var rezervēt nākamā gada 20.–23. augustu. Vai 2026. gada festivāls arī būs “Teātris tuvplānā” un centrā būs aktiera darbs – diez vai, pauž V. Sīlis, bet fokuss gan nemainīsies, tas būs teātris, nevis starpdisciplināri darbi, kuriem Latvijā jau ir citi festivāli. “Tēma saglabāsies, un reģions arī saglabāsies, tajā ir ļoti daudzi interesanti mākslinieki. Arī Latvijā daudzi interesanti darbi top, izrādes ir visapkārt, tās vienkārši ir jāpamana,” viņš uzsver.

Varbūt kādreiz varētu atvest arī izrādes no tālākām valstīm, bet pagaidām liepājnieki paliks pie Baltijas jūras reģiona. “Lai nebūtu tā, ka par kaimiņiem uzzinām kādā festivālā Berlīnē, nevis pašā reģionā, kur saiknes vienmēr ir bijušas. Gribas tās saites, kurām tomēr ir iespēja noturēties,” norāda V. Sīlis. ■

✍ Evija Liparte, "Talsu Vēstis"

Mērsradznieks Guntars Ceravs pēc profesijas ir inženieris konstruktors, bet, darbojoties amaterteātra kolektīvos, nonācis pie jaunas radošas izpausmes – vispirms pie dokumentāla apraksta, tad lugu un stāstu rakstīšanas. Tad, kad šis raksts sasniegs lasītājus, jau būs aizvadīts otrais publiskais viņa lugas "Vollis", kas veltīta Krišjāņa Valdemāra 200 gadu jubilejai, lasījums. Pirmajā lasījumā Volli jeb K. Valdemāru izpildīja aktieris Mārtiņš Vilsons. Otrās lugas lasījums izskanēja Mērsraga bibliotēkā Dzejas dienās, un nupat iznākusi jau otrā G. Cerava grāmata – garstāsts "Traļmeistars".

– Tava inženiera profesija nav saistīta ar literatūru. Kā tu nonāci pie daļdarbu rakstīšanas?

– Jau vidusskolas laikā vēlējos darboties kādā pašdarbības teātrī. Kad sāku studēt Politehniskajā institūtā, iesaistījos Rīgas pantomīmā. Noslēdza uz kaut ko radošu man bijusi jau sen. Arī inženiera darbs patiesībā bija radošs: padomju laikos Lauksaimniecības mehanizācijas un elektrifikācijas zinātniskās pētniecības institūtā konstruēju daudz dažādu mehānismu un mašīnu. Te varu vilkt paralēles ar rakstīšanu. Tad, kad tu gribi par kaut ko uzrakstīt, tev arī ir jāiedziļinās.

– Vai rakstīšana nāca jau paralēli inženiera darbam?

– Nenāca vis. Mana pirmā grāmata "Karavīra ceļš" (2015) bija par attālu radnieku, latviešu leģiona virsnieku Teodoru Kalnāju. To uzrakstīju, iekšēja aicinājuma vadīts, sadarbojoties ar viņa dēliem, kas dzīvoja Amerikā. Kad T. Kalnājs nomira un tika apglabāts Lestenes Brāļu kapos, es jutu, ka atmiņas par viņu pamazām aizies nebūtībā! Tāpēc sāku rakstīt par viņa kara gaitām. Vēl bija dzīva viņa māsa, turklāt pats T. Kalnājs bija veidojis savus pierakstus. Iespējams, viņš gribēja atstāt atmiņu apkopojumu, bet nepaspēja. Tā es nonācu pie savas pirmās grāmatas. Tam aizgāja pieci gadi, strādājot pamazām, pa sestdienām, svētdienām.

– Vai tālāk jau bija "āķis lūpā" un rakstīšana turpinājās?

– Nē, nemaz tā nebija, ka "āķis lūpā". Bet sāku domāt: ko tu dari, kad aiziesi pensijā? Sapratu, ka vispirms vajag saprast rakstniecības pamatus un teoriju. Un tad nāca pandēmijas laiks un rakstniece Inga Žolude, kura ir arī mācībspēks Latvijas Universitātē, online skolā piedāvāja "Uzraksti savu pirmo grāmatu", kas gāja vesela gada garumā. Man ļoti jāpasakās Ingai par to, ko esmu pie viņas iemācījies. Sapratu, kā veidojas grāmata, uz ko vispār balstās rakstniecība. Visi, kas piedalījās tanī rakstniecības kursā, sāka rakstīt savas grāmatas. Līdztekus darbojos amaterteātros, un man likās, ka interesantāk būtu uzrakstīt lugu, jo man vairāk interesē dialogi, tā dzīvā cilvēku saruna. Uzrakstīju lugu "Minhauzena mazdēli", bet Inga teica: "Atvaino, es tev nevarēšu pamācīt, kā pareizi rakstīt lugas, jo dramaturģija nav mana kompetence."

Neko darīt, ķeros pie prozas. Paspēju kādu daļu no grāmatas uzrakstīt, un tie kursi beidzās. Bet mēs, potenciālo rakstnieku grupiņa, kas mācījās pie Ingas, joprojām uzturam savstarpēji ciešas saites, rīkojam radošas tikšanās un rakstīšanas nometnes. Piedalāmies arī prozas lasījumos, ko organizē Inga. Vienā prozas lasījumā esmu savu fragmentu nolasījis, un tur bija arī atsauksmes par to. Tad es to darbu turpināju,

vienkārši, lai pabeigtu savu grāmatu. Un tā grāmata beigu beigās ir *pabeigusies*.

– Vai "Traļmeistars" ir autobiogrāfiska grāmata?

– Daļēji. Par mani tur nav nekā. Bet tas ir par manu tēvu, par zvejniekiem, par cilvēkiem, ko esmu satīcis. Stāsts ir par tēva jaunības laikiem: piecdesmitajiem sešdesmitajiem gadiem, kad viņš gāja jūrā. Man to bija diezgan viegli uzrakstīt. Grāmatā ir daudz dialogu, lielākoties tāmnieku dialektā. Mērsrags tur nav pieminēts, bet īstenībā viss stāsts ir par Mērsragu, Kūlciešu, Dziedriem, par zvejniecības lietām, ar ko esmu saskāries. Arī tas, ko atceros, kad es kā mazs puišelis braucu tēvam līdz jūrā. Tēvs lika: "Tikko tu i uz kūģ, lien kubriķa un nebāz degun āra, kamēr kūģs nav jūrā!" Ostā bija robežsargi, un viņi paretam pārbaudīja.

– Vai šo garstāstu rakstīji pandēmijas laikā?

– Jā, tad es to iesāku, bet pabeidzu burtiski šogad. Un tad sapratu, ka uzrakstīšana ir tikai trešā daļa no darba, kas vajadzīgs grāmatai. Pēc tam sākās pārlesīšana un koreģēšana, labojumi un rediģējumi... Protams, arī īsināšana. Un tālāk jau darbs ar izdevēju. "Dienas Grāmata" bija pirmā izdevniecība, kam piedāvāju savu stāstu. Un viņi izvēlējās ļoti slaveni redaktori Gundegu Blumbergu. Tas bija svētīgi. Es atkal daudz ko iemācījos. Par to esmu viņai ļoti pateicīgs. Arī tas bija vismaz pusgadu garš darbs.

– Tu teici: kad sāki rakstīšanu, lielākā interese bijusi par lugām. Cik lugu jau esi uzrakstījis?

– Jaunākā ir trešā luga "Vollis". Biju sācis interesēties par Krišjāni Valdemāru. Pagājušajā gadā kādā mirkli sapratu, ka tik slavenam 19. gadsimta latvietim tuvojās 200 gadu jubileja, bet sabiedrībā nenotiek nekas! Tad es padomāju: "Ko es varu izdarīt šinī jomā? Varētu uzrakstīt lugu!" Pusgads – no 2024. gada jūnija līdz decembrim – pagāja rakstīšanai, un gads vēl priekšā bija, kad iestudēt. Šoreiz nerakstīju konkrētam teātrim, konkrētiem aktieriem, rakstīju pēc sajūtām, kādiem personāžiem tur vajadzētu būt, par ko būs stāsts.

Un tad, kad ziemā *pacēlās* jautājums: kā mēs novadā svinēsim to 200 gadu jubileju, es vienā tādā sanāksmē, kur bija Talsu Kultūras centra darbinieki un Tūrisma informācijas centra darbinieki, piedāvāju savu lugu. Izsūtīju to vairākiem novada amaterteātriem, bet viss piekļuva. Tur ir diezgan daudz vīriešu lomu, kas ir problēma teātriem. Tad beigās spriedām, ka varam taču uztaisīt lugas lasījumu! Arī kovidlaikā mēs, piemēram, zoom platformā to darījām. Vienkārši lasījām lugas, un katram bija sava loma. "Vollis" ir reāli klausāma luga. Tu vari ar savu balsi, ar mimiku, bez rekvizītiem šo lugas vēstījumu nodot.

– Un kā ar citām tavām lugām? Tās ir iestudētas?

– Mana pirmā luga ir "Minhauzena mazdēli". To šoruden taisās iestudēt Pļavmuižas teātris, kurā arī es darbojos. Kaut kādus fragmentus jau mēs esam parādījuši, atsevišķas ainas. Otrā luga, ko uzrakstīju, ir "Kādas domes sēde". To rakstīju speciāli Mērsraga teātrim, kurā arī pats darbojos. Bet bija daži cilvēki, kuriem luga nepatika, jo tā bija ar politisku aktualitāšu nokrāsu. Mēs visi zinām, kas notika Talsu novadā, kad novada darbinieki tika pārvesti uz četrpadsmit dienu darba nedēļu, atņemot 20% algas. Luga ir par to. Varbūt tagad, kad situācija nav tik saasināta, kāds ieinteresēsies un to iestudēs. Bet tas ir normāli, ka ne jau viss tiek izdots un nodrukāts. Un arī lugas ne jau visas tiek uzvestas un spēlētas. ■

Inženiera daiļliteratūra

G. CERAVAL PERSONĪGĀ ARHĪVA FOTO

Mērsradznieks literāts Guntars Ceravs (pie mikrofona) raksta grāmatas, lugas un stāstus par vēsturiskām personībām, zvejnieku darbu, mūsdienu cilvēku dzīvi dažādos sarežģījumos, arī politiskās situācijās. Tās ir tēmas, ko viņš pazīst vislabāk vai ir pamatīgi pētījis.

Kurzemes ķēniņš

lewa Vilmane, "Saldus Zeme"

Ar Saldus vidusskolas 10. klases skolnieku Jurgī Žalimu lepojas viss novads, jo pagājušajā mācību gadā, pārstāvēdams nelielo Ezeres pamatskolu, viņš triumfēja stāstnieku konkursā "Teci, teci, valodiņa".

Tas notika ceturto gadu pēc kārtas, tāpēc godam nopelnīja titulu "Stāstnieku ķēniņš". No 123 harismātiskiem runātājiem to piešķīra tikai trijiem, un Jurgis bija vienīgais kurzemnieks. Pierobežā un visā novadā lepojās, ka skolēnu Dziesmu svētkos mūsu puisim uzticēja vadīt folkloras konkursu laureātu koncertu "Bij manā pūriņā".

Jurgis par ķēniņu izauga Saldus novadā vienīgajā bērnu folkloras kolektīvā – Ezeres pamatskolas "Kamolīti". Nemateriālā kultūras mantojuma apgušanas un pārmantošanas programmā "Pulkā eimu, pulkā teku" jeb par PEPTu dēvētajā kustībā Jurgis sasniedzis augstāko punktu. Viņu aicinā uz sarunu, lai uzzinātu, kāds bija vairāku gadu ilgā kāpiena pēdējais posms un ko jauniešis virsotnē ieraudzījis.

"Neredzu, ka dzīvē būtu kas ļoti izmainījis tāpēc vien, ka esmu Stāstnieku ķēniņš. Ja nu vienīgi iespēja vadīt skolēnu Dziesmu svētkos laureātu koncertu, tur bija mana līdz šim lielākā publika," iesāk Jurgis. Toreiz rūdīta stāstnieka trumpji palika neizmantoti, jo televīzijā translētajā koncertā situācija bija pavisam citāda nekā konkursos.

"Konkursos sakrāju tiešām lielu pieredzi, bet, ja godīgi, nekad neesmu domājis, ko ar to iesākt... Pirmo gadu mācos vidusskolā, pagaidām runāšanas uzdevumu nav diez ko daudz, varbūt vēlāk būs iespēja saņemt labas atzīmes. Savu nākotnes profesiju vēl neesmu izvēlējis, tāpēc nezinu, vai tai kaut kas noderēs. Gan jau..." jauniešis iesmejas. Pārsteidzoši, ka viņš sevi sauc par klusētāju, jo labprātāk klausās, ko citi runā. Viņš arī atgāinājas no pieņemuma, ka veikli izrunātu vilku no meža ārā. Pēc vārda kabatā gan neesot jāmeklē – tiesa kas tiesa.

"Atceros skolotājas Rutas Arnes pirmo piedāvājumu aizbraukt uz stāstnieku konkursu. Galīgi nebiju sajūsmā, jo man nepatīk no galvas mācīties tekstu. Brīnījos, ka sanāca!" atceras konkursants. Rezultātu paziņošana viņam ir vismīļākā un reizē satraucošākā konkursa daļa. "Klausos, mans vārds neizskan pie Mazajiem stāstniekiem, arī pie Lielajiem stāstniekiem ne, un tad – pie Dižajiem stāstniekiem! Grūti formulēt, kādas emocijas tajā momentā pārņem. Tās ir ļoti, ļoti stipras," ķēniņš atceras pirmos panākumus.

Par vienu gan jauniešis ir drošs – nekur nezudīs skolotājas Rutas iemācītais. "Vasarā gāju uz skolu, lai viņa man iemācītu pareizu izrunu, uzsvarus, runāt atbilstoši pieturzimēm. Skolotāja parādīja, kā iemācīties pašu tekstu," Jurgis novērtē.

Par visspilgtāko notikumu viņš sauc spēkošanos par Stāstnieku ķēniņa titulu. Pirms tam vecākiem puspajokam teicis: ja dabūšot ķēniņa titulu, būs jāpērk ļoti daudz suši. Atmosfēra bija spraigāka nekā iepriekšējos konkursos, konkurenti bija pazīstami, tāpēc ezernieks precīzi progno-

PUBLICITĀTES FOTO

Jurģis Žalims (no kreisās) šovasar VEF Kultūras pilī vadīja Latvijas bērnu folkloras konkursu laureātu koncertu.

"Teci, teci, valodiņa"

• Kopš 1997. gada rīkots konkurss bērniem un jauniešiem no folkloras kopām un individuāliem dalībniekiem, kas interesējas par tautas mutvārdu daiļradi. Konkursa mērķis ir stāstniecības tradīcijas iedzīvināšana, kopšana un attīstīšana, līdzdarbojoties tautas mūsdienu mutvārdu kultūrā. Konkursantiem sava izcilība jāpierāda piecās minūtēs.

zēja, kuri kļūs par Stāstnieku ķēniņiem. "Viņiem vienmēr bija izdevies piesaistīt publikas uzmanību, un tas nav viegli. Šajos konkursos klausītāji redzējuši un dzirdējuši visu ko. Ja godīgi, man nav ne jausmas, kāpēc patiku publikai. Tai patīk asprātīgi dalībnieki, taču nenāk prātā gadījums, kad tāds es būtu bijis kādā īstā dzīves situācijā. Nedomāju, ka esmu *baigais* asprātis," stāstnieks parausta plecus.

Stāstnieku ķēniņa tituls Jurgim ir visaugstākais mācību sasniegums. Labprāt iedziļinās matemātikas un bioloģijas tēmās; priecātos, ja panākumi stāstniecībā automātiski garantētu sekmes latviešu valodas gramatikā. "Skolotāja Ruta tiešām labi iemācīja noteikumus, bet pareizi salikt komatus teikumā var būt grūtāk nekā sasmidzināt pilnu zāli klausītāju," ezernieks pārliecinājies. ■

KOMENTĀRS

Jurģa skolotāja
RUTA ARNE:

– Lai kļuva par Stāstnieku ķēniņu, četrus gadus pēc kārtas jābūt izcilam valsts nozīmes konkursā "Teci, teci, valodiņa" un jāiegūst tituls "Dižais stāstnieks", tas ir līdzvērtīgs citu valsts konkursu augstākās pakāpes diplomam. Citam manam puikam tas izdevās divus gadus pēc kārtas, bet pagājušajā – nekā, un viņam viss jāsāk no sākuma.

Nezinātāji iedomājas, ka pietiek Rīgā labi norunāt, un tituls rokā. Patiesībā skolēni iegulda mežonīgu darbu, lai izturētu visus pārbaudījumus: demonstrētu izdomu, spēju komunicēt un patikt publikai, prasmi momentā atbildēt uz āķīgiem jautājumiem, iziet no neparedzamām situācijām. Piemēram, žūrijā uzaicinātais aktieris Dāvis Suharevskis Jurģim sacīja tā: "Man no pieres atkāpjas mati un migrē uz degunu un ausīm. Kā tu domā – kāpēc tā tas ir?" Jurģis, ilgi nedomājot, atteica, ka redzams, kura vieta visvairāk ķemmēta. Zāle, stāvgrūdām pilna, no smiekliem vai mira nost. Šis moments, manuprāt, bija Jurģa kroņa numurs, taču jāteic, ka puisis bija arī ļoti gatavojies, jo ar talantu šādos konkursos ir krietni par maz.

Stāstnieku konkursu dalībniekiem jābūt dzelžainiem, lai iemācītos katru gadu citādi pieteikt sevi, izstāstīt nedzirdētu latviešu tautas pasaku tā, lai rastos iespēja sadarboties ar publiku, uzdot jautājumus un atbildēt. Dalībniekiem jāizstāsta anekdote vai spoku stāsts, kā arī notikums iz dzīves. Skolēnu Dziesmu svētkos, folkloras konkursu laureātu koncertā, viņš stāstīja par vectēva apstājumiem kāpostiem pagājušā gadsimta 30. gados – vectēvs bijis stingras dabas, līcis mazbērniem kārtīgi strādāt un kādam mazdēlam teicis, lai apsit kāpostus. Puika nesaprata, ka vectēvs domāja apkāpļēšanu, tāpēc paņēmis pamatīgu rungu un kāpostus apdauzījis.

Ja pareizi sarēķinu, tad ar Jurģi strādāju kopš 6. klases. Iepriekš ar viņu bija strādājuši mamma, kas arī ir skolotāja un bērnus sagatavo skatuves runas konkursiem. Jurģis teicis, ka ar konkursiem pietiekot, bet tad jāvāc, lai viņu piesaku piedalīties folkloras konkursiem. Tie pusaudzīm patika. Augsti rezultāti bija gan stāstnieku, gan skatuves runas konkursos. Folklorā stāstīšanas prasmi var uztrenēt, jo tur stāstnieks un drosme ir galvenais, bet skatuves runas konkursā galvenais ir literārs darbs.

Jurģim piemīt reta kombinācija – viņš ir gan talantīgs, gan ļoti atbildīgs, tāpēc konkurē ar Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas un citu lielo skolu pārstāvjiem. Un nedomājiet, ka viņš ir romantisks pasaku teicējs – puisis trenējas svarcelšanā un motokrosā!

Mūzika

- ◊ 1. oktobrī, atzīmējot Starptautisko senioru dienu, **Rojas Kultūras centrs** aicina uz kopā būšanu koncertā, kurā muzicēs Māris Blāze.
- ◊ 1. oktobrī **Talsu Kultūras centrā** – Starptautiskajai senioru dienai veltīts Rikardiona koncerts.
- ◊ 4. oktobrī **Brocēnu Kultūras centrā** Ances Krauzes koncerts “Sajūtu piezīmes”. Jaunajā programmā akustiskā skanējumā izpildīs gan speciāli viņai rakstītas dziesmas, gan iecienītas Raimonda Paula, Jāņa Lūsēna, Valda Atāla un citu autoru darbus.
- ◊ 4. oktobrī **Saldus centrā** rekonstruētā iekšpagalma atklāšanā koncertēs Jānis Stībelis. Viņš prezentēs savu jaunāko albumu “Smaidot”. “Es gribu nodot jums emocijas, kuras savītas ar optimistiski pozitīvām un romantiskām dziesmām, lai mēs visi varētu smaidīt,” stāsta dziedātājs un dziesmu autors.
- ◊ 7. oktobrī **Kuldīgas Kultūras centrā** ar koncertu par godu Ziemeļvalstu dienām uzstāsies somu dziedātāja Paivi Hirvonena ar grupu.
- ◊ 9. oktobrī **koncertzālē “Latvija” Ventspilī** pianists Georgijs Osokins piedāvā savu debiju “Deutsche Grammophon” mūziķa statusā komponista Arvo Perta 90 gadu jubilejai veltītajā koncertā un jaunā albuma “For Arvo” koncertprogrammas pirmizrādē.
- ◊ 10. oktobrī **Valdgailes tautas namā** izskanēs Valdgailes amatierkolektīvu koncerts “Kas tie tādi, kas dziedāja”.
- ◊ 10. oktobrī **Saldus Mūzikas skolā** grupas “Kautkaili” koncerts.
- ◊ 11. oktobrī **Rojas Kultūras centrā** – franču džeza duets “Dominique Pifarely & Francois Couturier-Preludes and Songs”.
- ◊ 11. oktobrī **Liepājas Olimpiskajā centrā** uz 20 gadu jubilejas koncertu aicina čellu trio “Melo – M”. Skanēs tautas mūzika, pasaules mūzika un enerģiskākie pop un rock mūzikas hiti, kā arī komponista Kārļa Auzāna oriģinālmūzika no kinofilmām un Dziesmu un deju svētku repertuāra.
- ◊ 11. oktobrī **Kuldīgas Kultūras centrā** viesojas Mārtiņš Kanteris ar koncertu “Cilvēcība. Dziesmas un dzeja”.
- ◊ 12. oktobrī **teātra namā “Jūras vārti” Ventspilī** notiks Guntara Rača 60 gadu jubilejas koncerts. Piedalīsies Ance Krauze, Normunds Rutulis, Edvards Strazdiņš un Marija Naumova, kā arī bērnu vokālais ansamblis “Dzeguzīte”.
- ◊ 18. oktobrī **Saldus Mūzikas skolā** Inetas Rudzītes un Kaspara Gulbja romantiska franču mūzikas programma “La Vie En Rose”.
- ◊ 25. oktobrī **koncertzālē “Lielais dzintars”** pasaulslavenie vijolnieki Patrīcija Kopačinska un Gidons Krēmers kopā ar orķestri “Kremerata Baltica” klausītājiem Liepājā ļaus pirmajiem pirms plašākas Eiropas turnejas piedzīvot jaunu, unikālu un dramaturģiski oriģinālu programmu. Tās kodolā būs P. Kopačinskas pārlūkums orķestrim Franča Šūberta stīgu kvartetam “Nāve un meitene”.
- ◊ 26. oktobrī **Liepājas teātrī** ar koncertu “LAIK(s)METS” noslēgsies jauktā kora “Laiks” 20 gadu jubilejas koncertcikls “Laika gadalaiki”. Notikuma kulminācijā apvienosies mūzika, deja, dramaturģija un vizuālā stāstniecība, veidojot māksliniecisku tiltu starp pagātni, tagadni un nākotni.
- ◊ 31. oktobrī **Saldus Mūzikas skolā** Samantas Tīnas koncertprogramma “Vēstule Tev”.

Citas lietas

- ◊ 4. oktobrī **Kuldīgas pilsētas dārzā** notiks Hercoga Jēkaba gadatirgus.
- ◊ 5. oktobrī **Virbu kultūras namā** – kaligrāfijas klubiņa “Harmonija” izstādes atklāšana un tikšanās ar klubiņa dalībniecēm.
- ◊ 11. oktobrī Saldus novada **Jaunaucē tautas namā** aktiera Mārtiņa Vilsona dzejas pēcpusdienu.
- ◊ 17. oktobrī Saldus novada **Zirņos** Dzejas dienu atskaņās koncertēs dziedātāja Aleksandra Špicberga.
- ◊ 25. oktobrī Leģendu nakts Saldus novada **Vadakstes muižā**.
- ◊ 27. oktobrī **Ezeres kultūras namā** Latvijas un Lietuvas tautas muzikantu saiets.

Teātris

- ◊ 2. oktobrī **teātra namā “Jūras vārti” Ventspilī** Mihaila Čehova Rīgas Krievu drāmas teātra viesizrāde “Viss ačgārni”. Veltījuma izrādē Vladimira Visocka daiļradei piedalās Rodions Kuzmins (idejas autors, režisors, aranžētājs un izpildītājs), muzikālais pavadījums (sintezators) un noformējums – Dmitrijs Karpovs, sitamie instrumenti – Markuss Leikums.
- ◊ 3. oktobrī **Liepājas teātrī** pirmizrāde visai ģimenei – režisores Kristīnes Brīniņas iestudējums “Pasaulē lielākais spēks”. Izrāde tapusi, iedvesmojoties no Igora Narovska un Nataļjas Policijas grāmatas “Daktera Klauna brīnumainās spēles”. Iestudējums ne tikai rotaļīgi iepazīstinās ar Dakteru Klaunu profesiju, bet būs arī personiska saruna, palīdzot nosaukt vārdos to, ko brīžiem ir bail izteikt. Jaunajai aktrisei Polinai Čerņenokai izrādē būs pirmā loma Liepājas teātrī.
- ◊ 4. oktobrī **Virbu kultūras namā** – Mērsraga amatierteātra “Etīde” izrāde “Mūsmājās putnu nav”.
- ◊ 4. oktobrī **koncertzālē “Latvija” Ventspilī** skatāma Andra Keiša jubilejas izrāde “Starpbrīdis”.
- ◊ 5. oktobrī **Talsu Kultūras centrā** – Mārtiņš Vilsons “Čaks. Vilsons. Iedomu draugi”.
- ◊ 5. oktobrī **Dundagas Kultūras pilī** – Pūņu amatierteātra izrāde “Dzīvīte pagalmā” pēc A. Grīniecec lugas motīviem.
- ◊ 9. oktobrī **Talsu Kultūras centrā** – Riharda Čerkovska stāvizrāde “Kailā patiesība”.
- ◊ 17. oktobrī **koncertzālē “Lielais dzintars”** tās 10 gadu jubilejā scenogrāfs, režisors un liepājnieks Varis Siliņš radījis muzikālu izrādi ģimenēm “Liepu tēva teikas”. Skatītāji tiksies ar radījumu, ko sauc par Slepšķi, ieradīsies arī Metalurga govs, un visu vainagos stāsts par lemīlējušos Skursteni. Stāstnieku lomā iejutīsies aktieri Maija Romaško-Burkevica un Kaspars Gods.
- ◊ 17. oktobrī **Brocēnu Kultūras centrā** Valda Lūriņa iestudēta komēdija “Kopdzīves ģenerālmēģinājums”.
- ◊ 18. oktobrī Saldus novada **Kalnu kultūras namā** muzikāls piedzīvojums visai ģimenei “Rīčijs Rū pilsētā”.

Māksla

- ◊ Līdz 6. oktobrim **Rojas Kultūras centrā** aplūkojama izstāde “Elpa. Pavedieni”, kurā fotokluba “Āgenskalns” no Rīgas un fotokluba “Kaktuss” no Ventspils dalībnieku fotomirkļiem par iedvesmu kalpojīs tekstilmākslinieces Janas Gruntmanes darbs.
- ◊ Visu oktobri **Kuldīgas mākslinieku rezidencē** skatāma Lauras Buholtes personālizstāde “Dripping Oil”.
- ◊ **Talsu novada muzejā** skatāma gleznotājas Gunas Millersones personālizstāde “Dziļi zilie, zaļie, violetie”.

- ◊ Līdz 23. novembrim **Liepājas muzejā** skatāma Baltijas keramikas izstāde “Bezvējš”, kas ir 5. Latvijas Keramikas biennāles noslēdzošais notikums un piedāvā skatītājiem vairāk nekā trīsdesmit mākslinieku darbus no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Jūra un vējš Liepājā ir tik ierasti, ka kļuvuši par pašsaprotamu fonu. Nosaukums šai

pilsētai šķiet pat ironiski banāls, taču tieši vienkāršība kļuvusi par izstādes apzinātu izvēli – pievērst skatienu klusumam.